Nr. 50. Anulu XXXI.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Dumineca, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 5 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 8 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 12 Iuliu 30 Iunie 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 5 cr. Taxa timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Brasiovu 9 Iuliu **1868.** Eri primi Redactiunea „Gazetei Transilvaniei" urmatóri'a citatiune:

Nr. 1376/crim. 1868.

Citatiune.

Domnulu Muresianu Iacobu din Brasiovu se citédia a se infacisia inaintea subscrisului oficiu in 13 a lunei lui Iuliu 1868 la 9 óre dimineti'a in causa'a pesale observandusse c'o causatu contumace ce nu se infacisiadia dupa tienorea § 150 a pr. pen. se va pedepsi cu bani si totudeodata se va da in contra lui ordine de adusu insinte.

In numele Tribunalului Saunului Muresiu. —

M.-Vásárhely Julius 2 án 1868.

Hildebrand Josef,
jude inquisitoriu.

Dupa finirea cercetarei intreprinse Redactoriulu „Gazetei Transilvaniei", pentru informare sflă cu cale a se adres'a catra incl. Sesonu citatoriu cu urmatóriele:

Catra Inclit'a Judecatoria seaunala cá Tribunalu penalu alu Seaunului Tergulu Muresianu (M. Oshorheiu).

Inclite Tribunalu Seaunalu!

Adi in 8 Iuliu s. c. la recusitiunea Inclitului Tribunalu alu Seaunului Tergulu Muresianu cá Tribunalu penalu prin citatiunea sub Nrulu 1376, sub amenintiare de pedépsa contumaciale dupe cuprinsulu §lui 150 alu pr. penale si totudeata cu amenintiare, ca la din contra se va dá ordinu a fi dusu cu puterea inainte, sum citatu pe 13 Iuniu s. c. in numele Tribunalului seaunalui Muresiului de Judele incuisitoriu Hildebrand Josef cu dat'a 2 Iuliu 1868, si primirea citatiunei o am subscrisu totu eu datulu de astadi pe lunga reservarea celoru urmatórie:

Cau'a citatiunei in in'a citatiune nu se afla, decatu prin cuventulu „in causa penale". Subscrisulu n'are conoscintia de a fi comisu vreo crima pentru a póte fi statu de pemortorice citatu la judecata penala.

Inse totu astadi in 8 Iuliu indata dupa subscrierea primirei citatiunii, — D. jude certatatoriu esmisu dela Incl. Magistratu din Brasiovu, cu d. fiscalu, unu cancelistu si alti 2 martori judecatoresci — „mi descoperira, ca vinu la cercetarea (chartialoru) — si ca in urm'a provocarei Inclitului Seaunu susu memoratu sum citatu pentru 2 articuli incriminati, anumitu: „Pronunciamentulu" din Nr. 38 alu „Gazetei Transilvaniei", publicatu in 27 Maiu si altulu in cau'a congresului nationalu, nu'i sciu titululu, ca nici nu l'am vediutu, necum se'lu fiu publicatu vreodata. Se cauta manuscrisulu pronunciamentului si alu pretinsului art. de congresu nationalu, inse neputendusse afla nicairea spre a'lu presentá, le marturisii, ca a'si fi dorito se potu afla pe celu de sunteu, pentruca e unu actu publicu facutu si recunoscutu de multime de poporu, ér' nu de nescari agitatori, si elu aparuse in alte diurnale inca inainte de ce l'ar fi publicatu „Gazet'a" . . . cu tóte ca si mie mi-se tramise in manuscrisu.

De altmintrelea cuprinsulu pronunciamentului se afla si in petitiunea data la Maiestate in 31 Dec. 1866 subscrisa de mii insi si publicata prin mii de ecsemplaria in tóta tiér'a, incatu se póte dice, ca publicarea pronunciamentului a fostu numai o improspetare a celoru cerute in petitiunea numita.

Inclitu Tribunalu Seaunalu Penalu!

Subscrisulu in orce procesu de presa se tienú pana acum de competinti'a judecatorésca, care o prescrie legea presei din 1852, care pentru Transilvani'a si astadi este in vigóre, dupa §§ii 25, 42—43, si cá tata de familia cu 6 pruncí, cá insercinatu cu oficiu publicu, care tocma pana la finea lui Iuliu are de obiectu ecsamenele publice si de promotiune in gimnasiulu rom. cat. de nici, dela care cá directoru fara dauna publica nu póte lipsi, e silitu a) a si descoperi dorinti'a catra Inclitulu Seaunu, cá se binevoiésca a concrede obiectulu acest'a de procesu de presa la judeciulu competintiei lui locale, unde s'a facutu, déca s'a facutu transgresiunea legei de presa.

b) Inclitulu Judeciu Seaunalu se binevoiésca a nu imputá subscrisului si publicarea art. despre congresulu nationalu *), care nici odata nu a aflatu locu in colónele „Gazetei Transilvaniei".

c) Se binevoiésca Inclitulu Tribunalu Seaunalu a consideră, ca pronunciamentulu intre poporulu romanu erá conoscutu din alte diurnale si chiaru prin scrisórile tuturoru celoru ce au fostu multi la serbarea misialului din 15 Maiu in Blasiu, si ca asemeni pronunciamente s'au facutu la mai multe locuri in tóta Transilvani'a, de si nu cu acelasi tecstu, dar' totu in acelu intielesu, prin urmare „Gazet'a Transilvaniei" nu se simte a fi comisu vreo crima penala, re producundu pronunciamentulu conoscutu si publicatu si in alte diurnale, ca e credeu natiunalu.

d) Subscrisulu se provóca la legile, cari inca stau in vigóre pentru Transilvani'a si la in. rescriptu imperatescu regescu din 25 Dec. 1865, care dice: „Sustarea in dreptulu seu a legiloru emise pana acum se nu se altereze nici decatu, ér' uniunea definitiva a sumbeloru tieri, pe care Noi numai pe bas'a regulateloru reporte de dreptu de statu ale Ungariei intre olalta o potemu efectuá, o facemu sfara de acésta depedenta dela cuvenit'a considerare a intereseloru speciali ale Marelui Nostru Principatu Transilvani'a si dela garantarea pretensiuniloru de dreptu ale deosebiteloru natiunalitati si confesiuni", si in puterea acestor'a si in vigórea loru pana adi, nefiindu inca desfiintiate, subscrisulu tiene, ca cu republicarea pronunciamentului nici altfeliu n'a comisu nici o crima, ci a facutu numai, la ceea ce fù indreptatitu de legile sanctionate pe calea legislatiunei, pe care cale inca nu s'au desfiintiatu. —

Dupa tóte acestea, déca Inclitulu Judeciu seaunalu se tiene in dreptu a trage pe subscrisulu inainte, apoi e rugatu in numele umanitatei cu tóta onórea, cá se binevoiésca a consideră daunele atatu celu familiari, catu si ale oficiului publicu mai susu pomenite si a relega terminulu citatiunei numai pe lun'a lui Augustu, fiinduca nu e nici unu periculum in mora.

Cu distinsa reverintione remanu

Alu Inclitului Judeciu seaunalu penalu

Brasiovu 8 Iuliu 1868.

Pre plecatu

Iacobu Muresianu m/p.
Redactoru Gazetei Transilvaniei etc.

*) In 9 afsi dela dd. respectivi, ca titululu acestui art. e: „Congresulu nationalu in Daci'a superiore este necesariu". Atata inca subscriemu cu totii, numai se se castige pe calo formale voia pentru acésta. — R.

Anatema. Resistinti'a la legi. Juramente episcopesci.

Mari lucruri se intempla in dilele nóstre, éra scandalele insocite cu acelea suntu totu asia de mari, apoi totuodata si amerintiatórie pentru societatea omenésca. In 25 Maiu a. c. cateva legi liberale decretate de catra senatulu imperialu cu scopu de a emancipa pe locuitorii Austriei din robi'a spirituale, fusera sanctionate de catra Mai. Sa. Indata cativa archiepiscopi si episcopi dintre cei carii se tienu de partit'a ultramontana si stau sub comand'a generaloloi calogariloru jesuiti din Rom'a, se scolara cu cercelarie de aforisania si poruncira clericiloru subordinati, cá se invetie pe poporu a nu se supune la legile cele nóua! De ar' fi facutu asia ceva unu episcopu romanescu, pe unulu cá acela indata l'ar' fi arruncatu in temnitia. In an. 1866 repaus. mitropolitu Alecsandru nu a facutu mai multu decatu s'a invoitu, cá romanii se petitiuneze in contra trantirei loru la parete. Indata 'lu si strinsera in pinteni husarescí si ii tramisera pe capu comisiune criminala. Totu la acelu mitropolitu in vér'a din 1852 pe timpulu calatoriei imperatului merse unu catanoiu cu porunca, cá se'i calce cancelari'a, dupace gubernatoriulu Schwarzenberg ilu insielase cu un'a mintiuna necalita, cá se'si parasésca resiedenti'a si se mérga la Alb'a Iuli'a, unde pe atunci se afla si acelu despotu. Pe timpulu dietei ii calcara locuinti'a dela Springu érasi numai din chiaru seninu, séu adica se o spunemu curatu, din causa numei, ca mitropolitulu Alecsandru nu voise a se degrada de spionulu si haiducelu gubernului intre romani. Acestea cá in fuga. — —

Intr'acesa dicu diariale, ca jesuitii pusera pe bolnavulu si nepotintiosulu papa Pio nono (alias grafu Mastai-Ferreti), cá in alocutiunea sa consistoriala de deunadi se aforisésca pe senatulu imperialu, pe ministeriu si pre toti aceia carii s'aru supune la legile nóua, prin care partea despotica a concordatului este sfarmata. Cu acecasi ocasione bietulu betranu informatu fórte reu despre starea lucruriloru din monarchi'a austriaca, lauda pe cei 25 archierei, carii protestasera la imperatulu in contra legiloru liberale si provóca totuodata pe archiereii de sub corón'a Ungariei, cá si aceia se faca asemenea in casu candu diet'a ungurésa inca s'ar induplecá a lovi in concordatu si in canónele cele absolutistice ale concilielui tridentinu (care inse in Ungari'a si Transilvani'a niciodata nu au fostu acceptate prin lege, ci s'au introdusu numai de facto, pe furisiu, pe cali clandestine).

Nici cu atat'a nu e de ajunsu. In dilele trecute vine „Vaterland", carele este organulu jesuitiloru de ambele clase, adica alu celoru carii pórta reverenda si alu altora carii pórta fracu séu uniforma, — prochisma pe facia calcarea de juramentu si indémna pe functionarii publici carii tienu cu concordatulu, ca déca ministeriulu le va cere juramentu pre legile cele nóua, ei se'lu puna, dara se nu'lu tiena!!

„La acésta doctrina satanica, corruptória de suflete, foile ministeriali respundu dechiarandu pre episcopi, pre ceilalti clerici resistenti si pre aristocratii din partit'a absolutistica alui Thun-Clam-Martinitz de perjuri si rebeli, éra cateva le plesnecu in facia tecstulu juramentelor, pe care le depunu episcopii in man'a imperatului. Acelea tecsturi trebue se ne interesezе si pre noi romanii in gradulu celu mai inaltu, din causa, ca episcopii si archiepiscopii romanesci de ambele confesiuni inca depunu acelesi juramente; preste acésta ni s'au mai spusu adesea in viéti'a nóstra, ca sarmanii archiereii romanesci mai primescu inca si óresi-

care instructiuni secrete, pe care le cunoscu numai ei si stapanii dela care le iau.

Pana la imperatulu Iosifu II. ecsistá pentru archierei catolici unu juramentu forosu, prin carele ei se legá cu credintî'a si cu capulu loru nu numai catra monarchu si catra statu, ci si catra pap'a Romei cá vasali si lui. Prin acea formula archiereii jurá in capulu propriu si in numele clerului ascultare órba catra Pap'a, apoi mai jurá, ca voru persecuta si combate din tóte puterile pe eretici, pe schismatici si pe ceirebeli asupra domnului loru si a urmasiloru acestuia" *), adica episcopii de acesa se facea episcopi, pentru cá se dechiare resboiu mai la tóta lumea si se pórte resboiu cu tóta lumea, din causa ca pre totu rotundulu pamentului suntu numai vreo dóue sute mil. catolici, éra preste un'a mitie de milióne suntu orîce, numai catolici nu.

Dupa multele certe pre care le avuse nemuritoriulu imperatu Iosifu II. cu scaunulu Romei, ne voindu ele a mai suferi, cá episcopii din monarchi'a sa se mai remana degradati si legati prin juramentu in conditiune de corporali si sergenti ai Papei, porunci cá se se introduca si in Austri'a formul'a juramentului bisericei galicane, pe care o si cerú din Parisu prin ambassadorulu seu. Pap'a cirele era obligatu catra Austri'a cá si catra Franci'a in multe respecte cá si astadi, se vediú continsu a face si imperatului Iosifu II. acelea concesiune. Deci formul'a juramentului depusu prin episcopi pana la 1856, adica pana la concordatu, suna in traductiune asia:

„Eu N. N. juru etc. si promitu Maiestatei „Sale augustului meu domnitoriu si domnu le„gitimu, comca eu cá supusu credintiosu in „functiunea episcopésca, in care am se intru, „nici eu insumi nu voiu face, nici voiu suferi a „se face vreunu lucru, care ar' puté fi spre „stricatiune preanaltei persóne a Maiestatei Sale, „casei domnitórie, séu statului, séu potestatei su„verane a domnitoriului in ori si ce modu, séu „directu séu indirectu in sinesi insusi, séu in „urmarile sale. Totu odata promitu cu jura„mentu, comca me voiu supune la tóte decre„tele domnitoriului si la tóte legile cu fidelie„tate si fara nici unu respectu séu esceptiune, intru asemenea voiu in„datora in puterea oficiului meu pe toti subordinatii mei, cá se le ob„serve cu ces mai mare punctualitate, si preste „totu pre catu depende dela mine, voiu insinta „onórea si binele Maiestatei Sale si alu sta„tului." —

Formul'a juramentului archiereilorn dela concordatu incóce suna:

„Eu N. N. juru si promitu pe san„tele si dumnedirescile evangelii, precum se „cuvine unui episcopu, ascultare si supunere „catra Maiestatea Sa c. r. apostolica si catra „succesorii sei; juru totuodata si pro„mitu, ca nu voiu comunica si nu voiu lua „parte la nici unu felu de consiliu, carele ar' „fi striciatiosu linistei publice, si nu me voiu „impartasi la nici un'a societate suspitiósa nici „inlsitru nici afara din fruntariale imperiului, „éra déca comva voiu afla, ca se apropie vre „unu pericolu publicu, nu voiu lasa ni„micu neincercatu spre a'lu abate."

Mai trebuesce óre comentariu la acestea dóua formule de juramente? Credemu ca ori„care cititoriu ilu va face elu insusi. Ne rugamu inse, cá se nu fimu reu intielesi. Noi carii amu luptatu si vomu lupta in totu restulu vietei nóstre pre langa sublimulu si mantuitoriulu principiu „Ecleseia libera in statu libero", aflamu totusi nu numai de convenintie, ci de necesitate absoluta, cá episcopii inca se depuna juramentulu credintiei catra statu si catra monarchu, pentruca si ei suntu fii si patriei, si ei suntu cetatieni si statului cá oricare altulu; este inse cu totulu alta intrebare: Cum se fia formulatu acelu juramentu. Mai nainte de tóte nu este ertatu, cá formul'a unui juramentu se cuprinda sententie, espresiuni, termini de semnificatiune dubióse, ecivóca, elastica, in doi peri, pentrucá se le poti sucí si deturna cá si unu nasu de céra. Apoi dupa catu pricepemu noi, ambele acestea formule au cateva espresiuni fórte elastice. Se luamu numai cate unu ecsemplu din amendóua.

In formul'a galicana séu losefina firesce absolutistica, archiereii jura, ca se voru supune statu la legile tierei, catu si la tóte decretele imperatesci. Óre inse candu unu decretu séu altulu lovesce dreptu in legile tierei, atunci episcopulu ce are se faca? Nesmintitu ca voindu s'si pazi juramentulu cá omu de omenia, trebue se asculte si de ordonantiele absolutistice. Atunci inse vine tiér'a si poporulu si ii dice: Vendiatoriule de drepturile patriei, peri din ochii nostrii. Asia bietulu archiereu ajunge intre dóua scaune, intre dóua luntrii, intre dóua focuri.

Inse pentru episcopii romanesci nu era de ajunsu nici atat'a calamitate, ci ei trebuea se jure si pe aces constitutiune a tierei, prin carea natiunea si religiunea loru era subjugate si robite din vécuri. Apoi te mai mira, ca pe episcopulu Maioru ilu trantira si inchisera la monastires din Alb'a Iuli'a, pentruca nu a pututu impedecá revolutiunea lui Hora, Closca si preintempina revolutiunea lui Horia, Closca si Crisianu; si te mai mira, ca pe Bobu sub titula de consiliariu actualu intimu ilu facusera unu felu de capitanu preste romani, ca in érn'a din 1830 ii tramisera in Campia, pentrucá ei se aresteze pe rebelii fictivi de atunci, éra in 1846 pentrucá se duca pe jupanés'a Varga Katitza „procatoriti'a" muntenilorn, dela Buciumu in temnitia; si érasi te mai mira, ca in 1850 candu cu deputatiunile nationali, ministrulu Schwarzenberg le dicea: Parinte, éu vedetive de altariu si nu ve mai amestecati cu acesti agitatori periculosi. Si asia te poti totu mira pana in din'a de astadi. —

Din formul'a cea nóua tragemu inareaminte numai asupra clausulei din urma, prin carea archiereii devinu curatu politiai si inca politiai secreti *). La acésta mai cugete, ca ómenii nostri regimu absolutistica presupunu despre episcopii cu tóta securitatea, comca ei prin preotii subordinati trebue se afle totu felulu de secrete ale poporului, déca nu mai curendu, celu pucinu in paresimi, sciti dv., in paresimi; — apoi in istori'a eclesiastica ni s'au pastratu multe ecsemple de acestea. . . . . Sarmani archierei din monarchiile absolutistice, catu sunteti de compatimiti in midilocelu pompeloru de care sunteti incungiurati.

Ei, dara pentru archiereii romano si grecocatolici nu suntu de ajunsu nici calamitatile mai susu enumerate, ci ei suntu obligati a mai depune in capel'a nuntiaturei papale din Vien'a inca si unu juramentu de credintia catra pap'a, nu cá catra unu simplu presiedinte alu bisericei, precum a fostu reconoscutu de conciliale mai vechi ecomenice, ci cá catra unu suveranu alu loru. Ne pare reu, ca in acestu momentu nu ne aflamu in stare de a reproduce aici si acésta formula din cuventu in cuventu. Intr'acesa oricine póte fi incredintiatu, ca dela prefaceresa incóce a referintieloru monarchiei ostra scaunulu Romei, formul'a de juramentu sustienuta de acesta vine in conflictu flagrantu cu cea sustienuta de monarchulu. Atat'a inca este scinta pe facia, ca barbatii de statu si Ungariei nu vreu se audia nici de concordatu si cu atatu mai pucinu de canónele concililoru tridentinu.

Acésta este situatiunea de facia a clerului orului si prin urmare in mai multe respecte si a poporului. Clerulile isi au barbatii loru eminenti, deduca aceia corolariulu din acestea; rol'a nóstra de publicisti se finesce cu simpl'a atragere de luareamente la situatiune. —

Barcensis.

Aristocrati'a si democrati'a maghiara.

„Pesti Napló" din 5 Iuliu a. c. ne spune din nou, nu scimu a catea óra, comca „Ungari'a si anume poporulu maghiaru este tiéra si natiune per excellentiam aristocratica si ca inasi democrati'a loru in timpulu nostru are pretensiuni atatu de aristocratice, incatu se nu ne miramu, déca foile de opusetiune afla cu cale a tiené prelegeri despre democratia si a esplica crediatiosiloru sei democrati, pentru ce se numescu ei democrati, adica „lucra a non lucendo", adica pe romanesce curatu, ca democrati'a la ei nu ecsista de locu. Totu P. N. adauge: „Liberalismulu este un'a firma multu laudata (la maghiari), marf'a inse care se vinde sub acésta firma, da de mintiuna in modulu celu mai stralucitu pre insasi firm'a". P. N. inse merge si mai de parte, pentruca in acelasi articolu de fondu néga pe mórte, cumca la maghiari ar' ecsista vreunu liberalismu. „Noi suntemu egoisti" adauge P. N., si nu póte fi mai mare ilusione, decatu déca maghiarulu crede, ca elu ar' fi absolutu liberalu si prin urmare cosmopolitu. Cauta liberalismulu si cosmopolitismulu orionde airea, numai in Ungari'a se nu 'lu cauti, ca te vei face de risu. Dupa P. N. nici partit'a se, nici a lui Tieza Ghiczy, nici a lui Jokai si nici a lui Kossuth nu suntu liberale, ci tóte sunto curatu aristocratice; éra necunóscerea de sine in acestu respectu merge asia departe, incatu se mai afla ómeni cariu credu, ca nisce aristocrati greoi cá Majláth si Sennyei inca aru fi liberali etc. etc."

Propria ortis fassio mille testes. —

Facia cu acestea martorisiri ale partitei dela putere intrebamu si noi pe acei romani usioru credietori, carii casca gur'a la vorbe dulci: Cu care partita din Ungari'a cugeta ei a mai face causa comuna? —

Sibiiu 30 Iuniu n. 1868.

Date statistice relative la starea invetiamentului popularu in tractulu protopopescu gr. cat. alu Sibiiului pre an. scol. 1867/8. In tractulu protop. gr. cat. alu Sibiiului, statatoriu din 35 parochii, se afla 22 parochii provediute cu scóle popularie. Celealalte parochii numerandu poporeni in numeru neinsemnatu, nu suntu in in stare nici a'si edificá casa propria de scóla, nici a'si sustiené invetiatoriu propriu. Pre langa aceste, in parochi'a Orlatului ecsista o scóla normala publica cu 4 invetiatori. Edificiu propria de scóla se afla numai in 15 parochii, ér' in 7 parochii nu ecsista case de scóla propria, prin urmare, prunceli se instruiéza in case anume inchiriate. Numerulu pruncilorn aflatori in etatea de scóla, in tóte mai susu amentitele 35 parochii, dupa aratarile oficióse, trase pre an. scol. 1867/8 fù preste totu: **1532** Din acestî'a: 816 fetiori si 716 fete. Cercetara scól'a (catu regulatu catu neregulatu) 461 fetiori si 213 fete; prin urmare nu cercetara scól'a: 359 fetiori si 499 fete.

Observatiuni. Piedecile, care se stangenesca in calea progresarei invetiamentului populariu, pre bas'a esperientieloru dovedite de repetite ori cu ocasiunea visitarei si asistarei la ecsamenele pruncilorn, intre altele, se potu resumá in urmatóriele: a) Nepretrunderea in generale a poporului despre insemnatatea si folosulu scólei, avendu in vedere mai multu interesele sale economice, care le vede si le simte. Argumentarile, capacitarile si svaturile binevoitórie ale preotimei mai selóse si ale altoru barbati iubitori de cultur'a poporului, inca n'au potutu strabate in priceperea masseei poporului; de acea se simte de multeori trebuinti'a intrevenirei deregatoriloru politice resp., de a constringe cu midilóce materiali pre parinti a'si tramite pruncii la scóla si pre celi renitenti a'i pedepsí conformu ordinatiuniloru mai inalte. b) Dotatiunea cea precaria a invetiatoriloru populari, necapatarea regulata séu de locu a pucinei lefe statorite prin contracte si instrumente de dotatione. De aici urméza, ca pre candu de o parte cu plati atatu de neinsemnate, nu se potu capetá invetiatori si poporulu, totu odata, de alta parte, aceli invetiatori, reu platiti, fiindu necesitati a se ingrigí de modulu subsistentiei sale, negligéza tinerea regulata a prelectioniloru in órele prescrise, aplecandu-se spre afaceri economice; netienendu unii invetiatori regulatu órele de prelectiune, prin acést'a dau ansa la frecuentarea neregulata a scólei din partea pruncilorn, cum si la instrainare din partea parintiloru, facia cu scól'a. c) In comunele sateesci, parintii ocupanduse cu economi'a campului, indatace se ivesce primavér'a, incepu asi aplecá pruncii la ocupatiuni economice, si atunci fórte cu greu se potu induplecá parintii s'si tramite pruncii la scóla, de unde viou inainte si de acele casuri, ca bietulu invetiatoriu, candu ese afara inspectoriulu distr., cá se cerceteze si se afle progresulu pruncilorn, se vede nevolitu asi aduná de pre otare pruncii, cá se se póta tiené unu felu de ecsamenu, de multeori cu resultatu destulu de nefavoratoriu. Numai delaturarea astoru si altoru piedeci, ar' puté asecurá prosperarea invetiamentului popularin. —

---

*) Haereticos, schismaticos et rebelles eidem domino nostro (Papae), vel successoribus praedictis pro posse persequar et impugnabo etc." Acestu juramentu antierestinescu se formulase inca din sec. alu 14-lea sub pap'a Clemente si remasese in valóre pana la Iosifu II. De aici tu lectore iti poti esplica un'a multime de evenimente istorice. —

*) Vedi formule in „N. fr. Pr." din 3 Iuliu a. c. Red.

Clusiu 4 Iuliu. La judeciulu urbarialu din Clusiu adia „Unio", ca s'ar fi denumitu asesori ordinari: Alecsandru Halmágyi si Iosifu Pinte, ér' Nic. Mikó si br. Zoltán Apor cá asesori ajutatori.

Unu emisu alu min. de justitia concede escecutiunea pe simbri'a oficialiloru, in contra ordinationei aulice din 1863.

— Esc. Sa c. Em. Péchy fù alesu de cive onorariu si in Odorheiu.

— Din directiunea edila dela Sibiiu au sositu aici mai multi oficiali si se voru asiedià in despartiementulu directiunei edile dela r. gu berniu. — Proprietariulu Dionisiu Pállfy a facutu o dotatiune pentru museulu transilvanu de 5000 fl. in obligatiuni urbariale. Amu dori se se afle si pentru academi'a romana de drepturi asemeni donatori, precum si pentru scól'a agronomica. In lucrari de acestea putemu se purcedemu catu de demonstrativu.

— „Unio" éra s'a superatu, pentrucea „Gazet'a" a descoperitu, ca cu principiulu egalei indreptatiri se face celu mai strigatoriu abusu, d. e. si cu denumirea la protocólele fonduari, ine i fù rusine si ei a casi in publicu cu numerulu, ca intre 100 abia suntu 7 romani denumiti, si proportionea acést'a de bajocura totusi se sfii a o dá in publicu. De altmintrelea „Unio" trebue se ambie ér' la scóla, la unu absolutismu, cá mai anteiu se invetie dela elu, ca unde bas'a statului e principiulu de egala indreptatire, acolo nu mai incape nici o imputare, nici o predilectiune a unei natiuni cu ignorarea si respingerea celeilalte. Principiulu acest'a nu scie de privintie egoistice; si in punctulu acest'a absolutismulu fù de 100 ori mai pre susu decatu Dvóstra. Ecsaminéza si te vei convinge! —

UNGARI'A. **Dela dieta.** Siedinti'a din 4 Iuliu inca fù sgomotósa. In desbaterea generala a casei deputatiiloru, ca cas'a domniloru cam numai catu subscrie, obiectulu desbaterei erá proiectulu pentru darea de pamentu. Steng'a facù multe infruntari regimului, ca a remasu totu pe langa reimpartirea cea de suptu absolutismu si nu s'a ingrigitu a face o repartitiune mai drépta.

Trefort dechiare, ca darea pe pamentu nici intr'unu statu nu e asia mare cá in Ungari'a, in catu nu numai din venitori, ci chiaru si din capitalu trebue se se platésca, si doresce mai multe modificatiuni.

Simeonu Popu din Marmati'a desvólta proportionea cea rea si nedrépta, pentruca cifr'a uniforma a darei de pamentu nu póte fi drépta facia si cu locuitorii dela munti, aseme nandu veniturile loru cele suptiri cu ale celoru ce locuiescu campiele cele grase. Elu afirma, ca economi'a Ungariei se afla in manile camatariloru israeliti si legislativ'a trebue se grabésca a intinde sateniloru ajutoriu, cá betii se nu se roineze — si propune se se rectifice legea contributionei. Pensionile se se reduca, salariele preste 2000 fl. se se reduca la diumetate, se se proclame incompatibilitatea de a portá mai multe deregatorii de statu si contributiunea se fia progresiva, normata dupa posesiune si venitulu ei. „Fed." mai adauge:

„Inse staculu celu mai potinte in contra guvernului si alu intregu sistemului dualisticu, 'lu face deput. Ignatiu Nagy, carele cu elocintia oratorica, dar cu totale necritiare deavelí pecatele ómeniloru, cari au infiintiatu dualismulu, inséra marile atricatiuni, ce voru urmá dintr'ensulu asupra tierei si infera purcederea guvernului actualu, carele urméza totu pre calea celoru din scól'a vechia. Drépt'a semtindu loviturele bine indreptate incepù, dupa datina, a murmurá si a chiot, dar' nerabdarea ei ajunse la culme, candu la nesce nghiobe cspepturatiuni personali ale lui Pulszky i dise, ca minte neruinatu. Inversiunarea fù mare si presiedintele inausi cu clopotielulu a mana abia potú luá cuventulu pentru a indrumá la ordine pre vorbitoriulu. Alianduse furtun'a, dep. Berszenczey prin ataculu seu mai anteiu in contra lui Pulszky, apoi in contra ministeriului, staruindu prin umorea 'i spinósa a'i face ridiculosi, desteptà ilaritate generale. Inséi membrii dreptei nu se potéà contenì dela risu, dar' ei ridéà risulu celui ce e silitu a ride de sine insusi. — Multi din vorbitori pretindeau, cá ministeriulu se propuna bugetulu intregu, nu numai unele escerpte dupa placulu seu, facunduse inca si invinuirea meritata, ca in locu de a'si mesurá spesele dupa venituri, intórce asta acsioma economica si stórce atat'a, catu vre se eróge, fara a spune macaru pre ce. Proiectulu din cestiune inmultiesce darile directe si pentru ardeleni, cari cu tóte ca sunta ingreunati cu cea mai nedrépta contributione — a capului — au se platésca cu 2% inca mai multu, decatu se platitu mai naiute." —

— Burgmaistriulu si dep. Dr. Miletits prin min. Wenkheim primi ordinu a strapune oficiului de burgmaistru in manile unui comisariu Ferd. Ast, fiinduca ordinea in Neuplant'a e atatu de desturbata, incatu regimulu nu póte esi la capetu cu scést'a libera regia cetate. Dr. Miletits tienù adunarea representationei cetatii, care decise a protestà in contra acestui acto contraconstitutionalu, care protestu se va tramite ministeriului prin telegrafu, ér' Dr. Miletits cá deputatu se insarcinéza a interpelá in diet'a din Pest'a si a aduce gravamine insintes dietei. Cu tóte acestea Miletits fù depusu si se inlocui prin Paulu Stojanovita. Comun'a remase pe langa protestu mai incolo, provocandu pe celelalte municipia ale comitatului a protestà in contra procederei acestei contraconstitutionale a ministeriului. —

Cestiunea croata intr'atat'a e resolvita, incatu se voru mai tiené dóue siedintie mestecate, un'a pentru conceperea si autenticarea protocolului comunu, cecalalta pentru stilisarea punctelor conventionali, si asia deputatiunea va mai remané in Pest'a probabilmente pana in 11 Iuliu. In privinti'a Fiumei s'au invoitu ambele deputatiuni, cá acést'a cestiune teritoriala se se resolve pre calea propusetiuniloru regesci prin amendóue dietele. (Ast'a va se dica, a restitui statulu naiute de 1848.) Cestiunea finantiloru se va regulá asia, ca ce remane din perceptiunile Croatiei dupa acoperirea speseloru administratiunei interne, se se dè Ungariei pentru afacerile comune. In privinti'a limbei deputatiunea maghiara a implini tóte dorintiele Croatiei. Diet'a croata tramite 29 deputati la diet'a maghiara si alege in delegatiune patru representanti si unu magnatu. Ambele deputatiuni referesca dieteloru loru deepre resultatulu impacatiunei; acestea ratifica séu respingu impacatiunea, si in casulu d'anteiu o substerne spre sanctione Maiestatei Sale. —

AUSTRI'A INFER. Vien'a 6 Iuliu. Alocutiunea papala inca tota ocupa atatu diurnalistic'a catu si partitele. Liberalii vreau s'o ignoreze: slatuindu pe regime, care sta gata, se rechiame consululu austriacu din Rom'a, ca si bugetulu ar' castiga cu vreo 30.000 Feudalii si ultramontanii predica pe facia resistintia la nóuele legi confesionali si regimulu nu cuteza a pasi cu veto energicu. — Facia cu cechii pasivisti regimulu se vede silitu a se demite la invoire pana la incoronarea regelui cá rege alu Boemiei; totusi intregitatea senatului imperiale o tienu nemiti de conditione. Demonstratiunile in Boemi'a se totu continua si acum cu serbarea aniversaria alui Ioane Husz in Constanti'a, unde fù arsu, se facu mai multe meetinguri. — Totu cechii feudali si ultramontani fura aceia, cari tramisera deputati la Rom'a de midilocira a alocutiunea indreptata in contra dualismului, dauna ca si in contra liberalismului.

— In 3 Iuliu tramise regimulu la Rom'a protesta in contra alocutiunei si a amestecului papei in terenulu legislativ intern. Curi'a romana se face responsatória pentru ori ce patimi si conflicte turburatórie ar' esi de aici. —

— Ministeriulu au facultatu vr'o 36.000 ostasi cate 20 de compania pentru neajunsulu bugetului.

— In tóta Austri'a productele sunta bune afara de Galiti'a si Bucovin'a, ér' in Ungari'a e imbelsiugare, incatu e sperantia, ca din ecsportu ér' va lua Ungari'a 300 mil. frini cá in anulu trecutu. —

Cronica esterna.

ROMANI'A. Aici au inceputu agitatiunile pentru alegerile senatoriloru. Partit'a regimului se incórda asi alege candidatii sei, pre candu partit'a reactionaria pune totu pe o carte spre a se realege ér' fostii senatori. — Repórtele din tiéra spunu, ca cerealele in celea mai multe locuri apromitu secerisiu bunu.

— Pe Praov'a éra s'au ivitu bande de hoti, care saru in drumu la celatori si i despoiescu.

— Du'a Dora d'Istri'a fù primita in numerulu membriloru academiei fisico-medicale-statistice din Milanu, in care nu se afla unu ce asemene. Nomsi, déca ar' lucra pentru natiunea din propusu cu mai mare zelu, decatu si pana acum. Cei cu relatiuni mai desprópe catra dsa se intre in convorbiri de aceste. —

SERBI'A. Belgradu 5 Iuliu. Astadi se tienù ceremonialulu ungerei noului principe Milanu in biseric'a catedrala sub bubuitulu tunuriloru si trasulu clopoteloru. Actulu se ecsecutà in catedrala de catra metropolitulu in presentí'a ministriloru, si a representantiloru puteriloru, aflandose de facia si membrii scupcinei séu si adunarei nationale. Pentru principe a defipto scupcin'a acesei lista civila (200.000 fl.), care o avù si principele Mihailu. Scupcin'a se inchise éri, dupace a facutu urmatórele decisiuni: Scupcin'a se se conchiame pe tota anulu, si pana candu principele va deveni maioréna (in 3 ani) cetu pecinu odata; regimulu se ecsecuteze cu intetire si cu strictetia procesulu de assasinatu pedepsindu pe vinovati fara pica de crutiare; familiele Carageorgevite si Nenadovite sunta ecsilate din tiéra, averea loru cá a unoru vendistori de patria si suverana se va confiscá spre a desdaunà tiér'a. In locuiu assasinatului in Topschider se se redice unu monumentu din midilócele poporului; regimulu se desvólte cu intetire puterea de operare dupa ide'a principelui eternisatu; si scólele militarie popórale se se folosésca cu incordare; in contra conducerei politisne se se intreprinda o cercetare, pentruca statu de lunga timpu n'a datu preste urdirea assasinatului; fiecare serbu e responsatoriu pentru viéti'a principelui Milanu; in fine regimulu se siba decsebit'a destinatiune a pastrá cu ecsumpatate relatiunile cele amicabile, care le-a pusu la cale principele Mihailu cu puterile straine.

Principele Milanu a sositu Iapte romanu moldovanu dela mam'a sa Mari'a Catargiu, si cá atare pe tronulu Serbiei va pastrá si amicití'a Romaniei. (Trecusesamu preste unu incidentu alu junelui principe, candu se intalni in Pest'a cu dep. serbescu Stojskovits, care si facuse visit'a salutandulu serbesce. Principele Milanu ei respunse cu „neznam", nu pricepu ad. serbesce si incepuse francesce, candu apoi veni la Stojakovits rondula de a dice „neznam", ca elu inca nu sciéà francesce. Asia incepura ambii a conversá in limb'a romana).

— Procesulu assasinatiloru totu decurge si in 27 Iuniu se prinse in Neuplant'a si Vladimiru Iosnovicin cá prepusu. Asemenea si unu bulgaru Caravello, cari se si straportara la Petrovaradinu. —

ITALI'A. Rom'a. Pontificele romanu a conchiamatu conciliulu — soborulu — ecumenicu pe 8 Dec. 1869. Temeiurile pentru lips'a soborului aduse inainte sunta: retacerile societatei moderne intru a persecutá religiunea, care se atace si se despóie din tóte partile; pentru persecutarea clerurilor; desfiintiarea cinuriloru bisericesci; pentru diurnalistic'a si cartile cele stricatióse societatei si pentru cresceres tinerimei prin invetiatori fara de nici o credintia etc. Puterea suveranitatii lumesci inca va fi obiectu alu soborului cá unu felin de dogma lumésca. Pontificele isi aréta sperantí'a, ca suveranii statelor voru favorá acésta calatoria a episcopilor si nu'i voru impedecá dela opulu intentionatu de a asecurá biseric'a in contra periculeloru ce dice, ca o amenintia. Inainte de tóte nóu'a sistema introdusa in Austri'a cu scoirbarea concordatului va fi fara indoiélà anulu dintre cele mai urgente obiecte ale desbaterei, dupa cum se póte prevedé din cuprinsulu alocutiunei din 22 Iuniu a. c., pre care o reproducemu aici:

Reverendi frati!

Nici candu n'amu fi crediutu, reverendi frati, ca dupa conventiunea, ce amu incheiatu nainte de 13 ani, spre bucuri'a tuturoru celoru buni, cu imperatulu Austriei si regele apostolicu, vomu fi constrinsi, a deplange in diu'a de astadi vatemarile si apesarile cele grele, de cari e cercata si persecutata biseric'a, in imperati'a Austriei, prin ómeni ostili in modu tristu. In 21 Decembre an. tr. adica guvernulu austriacu a adusu o lege in adevéru nefanda, cá lege fundamentala de statu, care se siba valóre deplina in tóte partile imperiului, si in cele curatu catolice. Prin legea acést'a se statoresce un'a libertate neconditionata a tuturoru pareriloru si produpteloru de presa, a credintiei, conscientiei si a doctrinei, se da cetatianiloru de totu cultulu concesiunea, se infiintieze institute de invetiamentu si educatiune, tóte societatile religionarie se dechiara egale si recunoscute de statu,

Indata ce amu auditu spre dorerea nóstra de acésta lege, bucurosu amu fi inaltiatu vocea nóstra; totusi urmandu patientiei, amu preferitu a tacé, sperandu ca guvernulu austriacu va ascultá cu docilitate representatiunile juste ale reverendiloru nostri frati, episcopi din Austri'a, voru primí consiliu mai sanetosu, si 'si voru schimbá parerea. Insedarn au fostu tóte sperantiele nóstre. In 25 Maiu acelessi guvernu aduse una lege, care obléga tóte popórele acelui imperiu si pre cele catolice, si demanda, ca preucii din casatóriele mestecate se urmeze religiunea tata-seu, déca suntu de genulu f e m e i e s c u, preucii mai mici de siepte ani trebue se participeze la apostasi'a parintiloru dela credinti'a cea adeverata. Prin legea acést'a se denega tóta puterea oblegatória scelora promisiuni, cari le pretinde si le prescrie cu dreptu deplinu biserie'a catolica, mai nainte de ce se inchisia un'a casatória mestecata; apostasi'a dela religiunea catolica, cá si dela cea orestinésca, e dreptu civilu, autoritatea bisericei asupra mormenteloru e delaturata si catoliciloru e impusu, se inmormenteze in cimeteriele loru cadavrele ereticiloru, déca acestia n'au cimeteriu proprie. In acceasi di de 25 Maiu, acelessi guvernu nu se sfii a publicá un'a lege matrimoniala, care desfiintiéza totalmente legile adose pre bas'a conventiunei nóstre, amintite mai susu, si restituiesce legile vechie austriace, cari stau in contradicere eclatanta cu legea bisericésca asemenea se introduce casatori'a damnabila, asia numita civila, si se impune pentru casulu acel'a, candu deregatori'a bisericésca ar' refusá inchiaiarea casatorici din una causa, care de puterea civila nu e recunoscuta cá valida si legala. Cu acceasi lege totu acelu guvernu a desfiintiatu tóta autoritatea si jurisdictiunea bisericei in cause matrimoniale, precum si tribunalele matrimoniale. Asemenea a publicatu un'a lege despre scóle, prin care se delatura tóta influinti'a bisericei si se dispune, ca conducerea suprema a afaceritoru de invetiamentu si educatione, precum si inspectiunea si supraveghiarea scóleloru, compete numai statului si numai instructiunea religionaria in scólele popórale remane diteritelor deregatórie de cultu, mai departe se dispune, ca fiecare societate religionaria fara diferintia póte infiintiá scóle proprie pentru preucii confesionali sale, sub conditiunea, ca si aceste scóle suntu supuse inspectiunei statului si cartile de invetiamentu se consuréza prin deregatorile civile, afara de acele carti, cari sierbescu pentru instructiunea religionaria si se ecsaminéza de deregatori'a bisericésca.

Voi vedeti dara, referendi frati, catu de despretiuite si catu de damnabile suntu acele legi abominabile aduse de guvernulu austriacu, cari vatema doctrin'a bisericei catolice(??), drepturile ei, autoritatea si constitutiunea ei ddiécsce, precum si poterea scaunului nostru apostolicu, conventiunea nóstra, ba insusi dreptulu naturei. Condusi de grigea, ce ne-a impusu-o Christosu, domnulu nostru, pentru tóte bisericele, inaltiamu vocea nóstra apostolica in scésta ilustra adunare a vóstra si in poteres autoritatii nóstre apostolice condamnamu legile amintite si preste totu, cá si in specie totu ce s'a ordinatu, s'a dispusu si s'a facutu in aceste ci in alte lucruri de guvernulu austriacu contra drepturiloru bisericei; in poterea acelei autoritati dechiaramu acele legi si consecintiele loru cá nevalide, pentru trecutu si viitoriu. Pre autorii acelor'a inse, mai vertosu acela, cari se falescu a fi catolici, si pre toti, cari aru cutezá a proieptá, a statori, a aprobá si ecsecutá acele legi, i admonamu si i provocamu, se'si aduca a minte de censurele si pedepsele judeciale, cari conformu constitutiuniloru si decreteloru concilieloru ecumenice, cadu ipso fapto pre aceia, cari vatema dreptu rile bisericei.

Intr'acesa poftimu din tóta inim'a fericire in domnulu la si nostri frati, archiepiscopilor si episcopilor Austriei, cari cu poteres episcopala n'au incetatu a sperá fara frica in scrisu si cu cuventulu, caus'a bisericei si conventiunea nóstra amintita mai susu, si n'au incetatu a avisá turm'a la detorinti'a ei. Dorimu, cá reverendii nostri frati, archiepiscopii si episcopii din Ungari'a, se'si dè ostenél'a a servi cu zelu viu dreptu rile bisericei si a sperá acea conventiune.

Intre aceste timpuri nu vomu incetá reverendi frati, a rogá pre Ddieu in submisiunea inimei nóstre cu zelu ferbinte, se nimicésca cu tari'a sa a totupotinte tóte staeurile infame ale inimiciloru sei si si santei sale biserice, se oprime staruintiele loru neddiecesci, se respinga asaltulu loru, si in indurarea sa se'i readuca la calea dreptatii si a mantuirei.

FRANCI'A. Pariau 4 Iuliu. Desbaterile in corpulu legislativu asupra bugetului sunte fórte infocate. Thiers atacá politic'a esteriora a regimului precum si administratiunea finantiale dicundu, ca acést'a este o fotografia esacta a politicei esterne. Thiers doresce, cá Franci'a se fia armata, nu pentru cá se incépa resbelu, ci cá se arete Europei, ca nu vré a se auferí nóue usurpatiuni. Cumpan'a drépta européna depinde dela restabilirea sistemei de federatiune in Germani'a si poporulu germanu vré acésta restabilire, de candu e securu de neintrevenirea Franciei.

In siedinti'a de astadi senatorulu Jules Favres dise in corpulu legislativu, ca Franci'a nu e destulu de avuta, cá se rescumpere imperiulu suptu impregiurarile de facia finantiale. Presiedintele 'lu chiama la ordine. —

Min. de statu **Rouher** respunde, ca statulu efectivu alu armatei e statu pentru pace. La tóta ocasiunea, in fiecare tiéra, in Greci'a, Principatele dunarene cá si facia cu Germani'a am pusu, dice, totudéuna in frunte principiulu linisciresi si alu nedependintiei. Regimulu n'are nici unu feliu de cugete reservate. Pentru densulu pacea e o conditione mare a civilisatiunei si resbelulu e o calamitate mare. Regimulu se unesce cu opositiunea si cu maioritatea in punctulu pacei, inse a vré pacea, nu insemnéza a decide desarmarea; regimulu n'are accesi incredere in simtiemintele fratiesci ale popóreloru cá Jules Favres. Facia cu Germani'a am pusu in frunte cá principiu respectulu sustarei ei; in cestiunile, care misca tierile strinsu vecinate cu noi am primitu cá principiu libertatea si pastrarea nationalitatiloru, anunciandu, ca noi ne contenimo. Am pretinsu, cá si altii se se contenésca, cá si ei se dè asemenea stateloru autonóme nedependinti'a loru, prin urmare si puteres loru. Noi ne inchipuimu resbelulu numai intre margiuile sperarei, nu dicu, a teritoriului nostru, dar' dicu a d e m n i t a t e i nóstre, a o n ó r e i s i a i n f l u i n t i e i nóstre." Inchisia ca politic'a regimului altfeliu vré a sustiené pacea. —

Varietati.

— A esitu de sub tiparu: „Compendiu de dreptulu canonicu, alu unei santei, sobornicesci si apostolesci biserici, compusu de Andreiu br. de Siaguna, archiepiscopu si metropolitu alu romaniloru de relegea grecoresariténa din Ungari'a si Ardéli", — de 31 cóle in formatu de 8^0 mare si se afla de vendiare la tipografi'a archidiecesana. Pretiulu unui ecsemplariu 3 fl. v. a. „Tel. R."

— Comitetulu Asociatiunei a tienutu marti si mercuri siedinti'a sa lunaria. —

Respunsuri: El. S'a aflatu. Decopiatu se va tramite. Impavidum ferjant ruinae. M. Primesci. H. . . Recomandatu per omnia. — R. Fi bunu pentru cele impartasite, in casu de asia. Causa celebra. Mana cu mana. Nasendu: Se a facutu; ne uitati? — Hatiegu: De vomu dormi, cine va vighia? —

Indreptare: In Nr. tr. pag. 196, not'a: cetesce: Unu preutu bravu e Moise alu popórului; pag. 198 rubrica Austri'a cetesce: Dile oprite; apoi 24 Dec. nu Maiu. —

Nr. 345/1868 comis. l. sc.

Escriere de concursu.

I. La gimnasiulu romanu din Naseudu, — care in anulu venitoriu va stá din 6 clase — suntu vacante trei statiuni de profesori ordinari, fiecare cu cate unu salariu anuale de 600 fl. v. a. si 60 fl. v. a. reluu de locuintia.

Aspirantii de a fi alesi si denumiti de atari profesori, voru avé a documentá:

a) cumca au avutu pana acuma una purtare buna morale;

b) cumca sciu perfectu limb'a romana, carea este limb'a invetiamentului;

c) cumca au depusu ecsamenele de maturitate cu succesu bunu;

d) cumca au absolvatu cursulu filosoficu la vreun'a facultate filosofica;

e) cei cari pre langa limb'a romana voru avé si conoscintia perfecta a limbei maghiare si germane, apoi cari voru fi sierbitu si la alte gimnasiu publice cá profesori cu succesu bunu, precum si cari voru fi depusu censur'a de profesore, se voru preferi.

II. Totu la acestu gimnasiu cu inceputulu anului scolastico 1868/9 se va deschide una catedr'a pentru d e s e m n u s i c a l i g r a f i a, apoi alt'a pentru music'a vocale si instrumentiale, si pentru fiacare s'a statoritu cate unu salariu anuale de 500 fl. v. a. si 60 fl. v. a. bani de locuintia.

Doritorii de a ocupá ver un'a din aceste catedre au de a documentá, cumca:

a) conoscu perfectu art'a, carea au de a o propune dupa metod'a cea mai noua;

b) cumca conoscu limb'a romana séu germana intru atata, catu voru poté propune in ver un'a din aceste.

c) Cei, cari au mai servitu la ver unu institutu publicu cá atari profesori, séu cá magistri de capela militare cu succesu bunu, se voru preferi.

III. La scól'a normale principale din Naseudu au devenitu vacante dóua statiuni de invetiatori, provedite cu cate unu salariu anuale de 300 fl. v. a., apoi locuintia naturale séu 70 fl. v. a. cá relutu de locuintia si 30 fl. v. a. relutu de lemne.

Aspirantii de a ocupá ver un'a din aceste statiuni voru avé de a documentá:

a) cumca sciu perfectu limb'a romana, carea este limb'a invetiamentului;

b) cumca au facutu cursulu pedagogicu la vreunu institutu pedagogicu mai inaltu si suntu dechiarati de calificati pentru invetiatori normali;

c) cumca pana acum au avutu un'a purtare buna morale;

d) cari pre langa limb'a romana mai conoscu si german'a si maghiara, si cari au mai servitu cá invetiatori cu succesu bunu, se voru preferi.

Competitorii pentru fiacare dintre statiunile mai susu enumerate au de a'si asterne suplicele la subseris'a comisiune administratória de fondurile scolastice in Naseudu pana in 10 Augustu 1868.

Din siedinti'a comisiunei administratória de fondurile scolastice din districtulu Naseudului.

Naseudu in 13 Iuniu 1868.

Ioane Floriano, m./p.
1—3 presiedinte comisionei.

Publicatiune.

Se inconoscientiaza on. publicu, cumca scaldele minerali din St. Georgiulu romanu in districtulu Naseudului, cladindune in anulu acesta din nou, — suntu gata — si suntu intru tóte amesurate cerintieloru intocmite si provediute cu o machina de abure pentru incaldire. —

Saisonulu se va deschide in 28 Iuniu.

3—3 Comitetulu scaldeloru.

Casa de locuitu

dela St. Mihailu 1868 pe unu anu se afla in tergulu pescelui cas'a Nr. 99, una locuintia comóda pentru o familia mai mare, de datu cu naimu.

Asemenea una carciuma cu 3 pivnitie si apertinentii. — Informatiune mai de aprópe se da in confectori'a de sub Nr. 99.

DD. cetitori suntu rogati a grabi cu reinnoirea prenumerarei pe sem. II care incepe.—

Cursurile la burra in 7. Iuliu 1868 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 37 cr. v.
Augsburg	—	—	111 „ — „
London	—	—	113 „ 70 „
Imprumutulu nationalu	—	—	58 „ 50 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %			59 „ 10 „
Actiile bancului	—	—	746 „ — „
„ creditului	—	—	208 „ — „

Obligatiile transilvane ale desarcinarii pamentului in 4. Iuliu. 1868:

Bani 70 — — Maria 70 75.

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.